

29.04.2019

Asia/15

§ 275

V 22.5.2019, Valtuutettu Emma Karin aloite perhetyön tuomisesta päiväkoteihin

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki madaltaa perhepalveluiden piiriin pääsemisen kynnystä kokeilemalla perhetyön tuomista päiväkoteihin.

Oikea-aikaiset ja helposti saatavat perhepalvelut ovat tärkeä tekijä lasten syrjäytymisen ja perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja, parantaa vuorovaikutusta ja tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan

kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palveluohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli, joka tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena, on hyvä esimerkki jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen ja neuvolatoiminnan yhteismalleista.

Varhaiskasvatuslain 7 §:n mukaan kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Lapsen tarvitsema palvelujen kokonaisuus on arvioitava, suunniteltava ja toteutettava monialaisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatus on mukana perhekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä, joka toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnyksiä hakea apua ja löytää ne perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu ympärivuorokautisessa käytössä oleva sähköinen yhteydenottokanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla.

Sosiaalihuoltolain 16 §:n mukainen sosiaaliohjaus ja 18 §:n mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen. Se vastaa palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskustelussa usein käytetään termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse, mutta neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Sosiaalihuoltolain 18 §:n mukaista perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Perhe voi hakeutua palvelutarpeen arviointiin itsenäisesti tai se voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi.

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja

palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin. Tavoitteena on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteinä on mm. varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja esimiesten kouluttaminen ja yhteistyöverkostojen päivittäminen. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Toimialarajat ylittävää yhteistyötä voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta. Osallistavan työotteen vahvistaminen edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyön kehittäminen aloitetaan kokeiluilla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä hyödynnetään aiempia kokemuksia mm. Neuvola päiväkodissa -mallista.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja palveluohjauksessa mahdollistaa vaikuttavamman palvelun tuottamisen. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Edellä mainituin perustein kaupunginhallitus katsoo, että olemassa olevilla palveluilla ja uusien kehittämisellä voidaan vastata perheiden kokonaisvaltaisiin palvelutarpeisiin.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta sosiaali- ja terveystalouden sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 40

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoa-
loitteesta koskien perhetyön tuomista päiväkoteihin:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perhepalveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palveluluohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu sähköinen yhteydenotto-kanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla, mikä on käytettävissä ympäri vuorokauden.

Perhekeskuksen neuvolatiimi toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnystä hakea apua sekä löytää perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Sosiaalihuoltolain (130/2014) 16 pykälän mukainen sosiaaliohjaus ja 18 pykälän mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen ja se vastaa tuen ja palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskus-

telussa käytetään usein termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten ja pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on kuitenkin keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Palvelutarpeen arviointiin perhe voi hakeutua itsenäisesti tai perhe voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi (yhteydenotto tuen tarpeen selvittämiseksi).

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa sekä palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali -ja terveydenhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin, mukaan lukien työntekijöiden ja esimiesten koulutus. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Yhteistyötä yli toimialojen voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta ja näin yhteistyössä tukea perhettä ja lasta hänen kehitysympäristössään. Osallistavaa työtä tulee vahvistaa palvelujärjestelmässämme. Se edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Kokeiluja aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yhteistyönä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi sekä palveluohjauksellisen osaamisen lisääminen mahdollistavat vaikuttavamman palvelun tuot-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

tamisen. Lisäksi se parantaa työntekijän tunnetta oman työn hallinnasta. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Käsittely

12.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Tässä yhteydessä pilotoidaan hanketta, jossa sosiaaliohjausta vahvistetaan myös osaksi päiväkotien arkea yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa."

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 8

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Sakari Männikkö, Sanna-Mari Oranen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Kati Juva, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Meri Haahtela

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 4 (poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

29.04.2019

terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Monica Lindberg, neuvola- ja perhetyön päällikkö, puhelin: 310 58352
monica.lindberg(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 101

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoa-
loitteesta koskien perhetyön tuomisesta päiväkoteihin:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saata-
via perheille suunnattuja palveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymi-
sen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsi-
perheille on jo tarjolla monenlaisia palveluja, joiden tavoitteena on vah-
vistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea
perheen hyvinvointia, mutta palvelut edellyttävät edelleen yhteiskehit-
tämistä.

Mikään toimiala ei voi yksin vastata perheiden monialaisen tuen tarpei-
siin. Sosiaalitoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömallien kehittämis-
tä tarvitaan edelleen, jotta yhtä useampi perhe saisi tukea riittävän var-
haisessa vaiheessa. Ylisektorirajaisella yhteistyöllä nostetaan lapsi-
perheineen kehitettävien palveluiden keskiöön ja voidaan paremmin
mahdollistaa palveluiden saannin matala kynnyks ja leimaamattomuus.

Varhaiskasvatuslain 7 § todetaan, että kunnan on varhaiskasvatusta
järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kult-
tuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoimin-
nasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvitta-
vien tahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on
tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta
vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen koko-
naisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi
3 § edellyttää tunnistamaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen ja järjes-
tämään tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen il-
mettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Hyve4 sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa aloitettu Neuvola
päiväkodissa ovat hyviä esimerkkejä jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen
ja neuvolatoiminnan yhteismalleista. Varhaiskasvatus on mukana per-
hekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä.

Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä, ja siihen vastaamiseksi on tunnistettu seuraavia toimenpiteitä.

RET-mallissa (riskien etsiminen ja tunnistaminen) tavoite on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteenä on varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus tunnistamiseen ja yhteistyöverkoston päivittäminen. Perheen näkökulmasta toimintamallin hyötynä on varhainen puuttuminen, jonka seurauksena perheelle löydetään tarkoituksenmukaiset palvelupolut oikea-aikaisesti.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen aloitetaan pilotoimalla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä mallinnetaan uusia yhteistyömalleja hyödyntäen aiempia kokemuksia esimerkiksi neuvola päiväkodissa mallin yhteiskehittämisestä. Kehitettävässä toimenpiteessä vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyömallilla vahvistetaan yli toimialarajojen tehtävää yhteistyötä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten näkökulmasta lapset ja perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Katja Rajaniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 23625
katja.rajaniemi(a)hel.fi

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi